

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, Naročnina se pošilja upravništvu. Telefon številka 118.

DAN NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju pust. — Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Pismo iz Belgrada.

Belgrad, 22. febr. (7. marca) 1913.

Tristoletnica vladanja ruske dinastije Romanov provzročila je tudi v Srbiji iskreno navdušenje in najlepši odmev bratskih odnošajev med Rusijo in Srbijo.

Belgrad je bil že na predvečer slavnostnega dne — predvečeršnjem — ves okinčan z zastavami in to ne samo hiše, temveč tudi na brozovajnih drogih in po drogih, koder je napeljan električni tok, so visele ruske in srbske zastave. Ljudstvo je bilo slavnostno razpoloženo, državni uradi pa so sploh praznovali. Predpoldne so bile molitve za duše pokojnih članov ruske dinastije, katere so se udeležili ministri, občinski in državni predstojniki itd. Med bogoslužbo so bile vse trgovine zaprte in v saborski cerkvi ni bilo mogoče niti v bližino, kamo-li v notranjost.

Zvečer je svirala godba pred ruskim poslaništvom rusko in srbsko himno ob nepopisnem navdušenju prisotnega občinstva.

Včeraj dopoldne pa se je vršila bogoslužba še impozantnejše. Molitvam za ruskega carja se je udeležil cel kraljevski dvor, kralj je bil — radi boleznj — zastopan po svojem adjutantu, generali, aktivni in bivši ministri, predsednik občine s celim odborom, narodni poslanci, poslanki tujih držav v svojih gala-uniformah — samo avstrijski poslanik Ugron je briljiral s svojo odsotnostjo, da so se iz tega dejstva izbijale vsemogoče šale, ni treba šele povdarjati, ker v saborski cerkvi se je pevala ruska himna ki se je morala ponavljati. Pri tej priliki je imel prota Božič krasen nagovor, poln patriotskih čustev, narodnega navdušenja in slovanškega rodoljublja.

Popoldne ob 4. uri vsprejemal je ruski poslanik Hartwig čestitke, nakar se je vršil diner pozvanih gostov.

Zvečer se je vršila v gledališču slavnostna predstava: »Život za cara«, na predvečer pa ruski pevski in godbeni večer, pri katerem so se izvajala samo dela ruskih prvih avtorjev.

Slučajno sem dobil tudi posl. Klofača v Belgradu. Spoznal me je takol, le žal, da je imel jako malo časa na razpologo, da bi mi obširneje razložil namen njegovega bivanja v Belgradu.

Kratek čas najinega sestanka absrbiral je privatni razgovor. Prišel je predvečeršnjem v Belgrad in bi bilo napačno misliti, da igra vlogo prof. Masaryka. Tu ostane do sobote, nakar odide v Sofijo in preko Soluna nazaj v Prago. Ob razhodu izrazil je nado, da se med tem časom še vidi. Upam tedaj, da mi bo mogoče čimprej cenj. čitatelem »Dneva« predložiti njegovo

mnenje o današnjem položaju in o vtisih, katere je dobil pri srbskem min. predsedniku g. Pašiču in drugih srbskih politikih.

G. Vladislav Ribnikar, rez. poročnik in poveljnik čete v 9. pešpolku — o katerim so naši cenj. čitate-lji že čuli v »dopisih iz Belgrada«, je bil pod Drinopoljem precej nevarno ranjen v glavo in se sedaj nahaja v belgrajski bolnišnici.

Včeraj popoldne — kmalu po drugi uri razširila se je vest, da je Janina zavzeta in večerna »Samouprava« je beležila to vest, kot nepotrjeno iz kompetentnega mesta. Današnji časopisi pa že prinašajo podrobnosti o zavzetju Janine.

S tem činom je tudi optimizem za skorajšnje zaključenje miru popolnoma upravičen, posebno še vsled dejstva, da si Turčija prizadeva uvesti čimprej normalne odnošaje v svoji propadajoči državi. To je tudi vzrok, da čimdalje intenzivneje vpliva na javno mnenje Osmanov, kakor tudi na evropske velesile za mediacijavo v priloz miru.

Prisluškovanje Mladoturkov potuhi nekaterih — Slovanem sovražnih velesil, se danes kruto maščuje nad njimi. Danes je jasno kot beli dan, da bi bili Turki v stanu — pod prejšnjo staroturško vladjo — zaključiti pod mnogo bolj ugodnimi pogoji iako potreben jim mir, nego sedaj po obnovitvi vojne. Mladoturki se morajo upravičeno bati za svoj dosednji renome v državi in kdove, ali ne izgubi kulturna Evropa za vedno nado odpreti pot civilizaciji v temno Turčijo, ker — »volens nolens« — moramo smatrati mladoturški režim za počasen sicer, toda dosleden napredek v civilizaciji mohamedanskega ljudstva.

Radi neuspehov mladoturškega kabineta v londonski konferenci, nastopi brezdvomno — in se že pojavlja — strašna reakcija konservativnih in reakcionarnih Staroturkov, ki bodo zatriji še ono malo državljansko-politične in družabno-kulturne svobode. Tako veliki politični dogodki v Turčiji, kakršni so sedaj, imeli bodo strahovite posledice za bodočnost. Razume se samo ob sebi, da ne ostane blamaža samo Mladoturkom ampak tudi njih pokroviteljem, ki so delovali roko v roki z Mladoturki pod prevezo civilizacije in kulture.

Prej nečastna Rusija, je danes odločno v taboru zaveznikov, kaj pomenja to si lahko mislimo. Turčija je obsojena na milost in nemilost na kapitulacijo in bo morala odšteti zaveznikom ogromno svoto — osemsto milijonov kot vojno odškodnino, poleg tega pa so se pogojji miru tudi za mnogo poslabšali. Prej bi bili zavezniki mogoče še kaj popuščili radi neugodnosti mednarodnega položaja. Danes je jasno na obeh straneh in zavezniki ne pripuste v nobeni točki, svesti si svoje zaščite.

Uvodni članek tukajšnjih listov od včerajšnjega dne, ki so posvečeni tristoletnici ruske dinastije, so vsi edini v tem, da je Rusija neomajno zvesta svoji vlogi kot največja slovanska država. Njen vpliv na Balkanu je danes edino merodajen in vsi poskusi drugih velesil, da napravijo umeten jez slovanizaciji Balkana, se morajo razbiti ob nepoddajni zvestobi slovanskega prebivalstva napram svojim tradicijam.

Mi avstrijski Slovani pa se moramo pokoriti za blamaže naših državnikov, vsled katerih irrimo velikansko škodo materialno in moralno, kar nam končno tudi ni vseeno.

Upati pa je, da se spremeni tudi v Avstriji politični kurs, in podobni dogodki le pospešujejo skorajšnje razjasnitev današnje krize ter se na razvalinah germanizacije vzpostavi — Slovanstvu prijazna — Avstrija.

Sicer pa pošter: Nemci obsojajo — iz materijelnih vzrokov — »prednjačenje« Avstrije, ki je mimogrede rečeno — znana pod samoglasniki A. E. I. O. U., v slovanofobstvu.

Interesantno je da se tržaška albanska komedija v Srbiji kratkoma- lo prezira kot delo — nerazsodnih otročaje.

Da, da, velika je resnica v starem pregovoru:

Kogar hočejo bogovi uničiti, ga udarijo s slepoto! Sapienti sat!...

Mars.

Petdesetletnica »Maticе Slovenske«.

Nedeljska skupščina »Slov. Maticе« je imela nekaj jubilejni izraz. Saj je ravno v nedeljo minulo 50 let, ko se je rodila ideja »Maticе«. Sicer bo »Maticа« svoj jubilej še drugače proslavila — vendar se nam zdi važno, da se spominjamo tega jubileja. Posebno zato, ker se Slovenci premalo zavedamo svojih dolžnosti do »Maticе«. Drugod imajo akademije, bogato obdarjene državne zavode, štipendije itd. Pri nas vsega tega ni — »Maticа« razpolaga z razmeroma le malimi sredstvi za svoje veliko delo, ki ji ga nalaga njeno staljšče v slovenski kulturi — saj predstavlja našo vedo v umetnosti na zunanji. Zato bi bilo treba petdesetletnico proslaviti tako, da bi se čutilo, kaj nam je »Maticа«.

V Pragi so v nedeljo praznovali na slovesen način petdesetletnico »Umelecke Besede«, ki je imela leta 1863, isti namen kakor naša »Maticа«. Sploh so v tistih letih pred 50 leti hiteli mali avstrijski narodi množiti svojo kulturo. Zato smo imeli te čase toliko jubilejev: Čitalnice — Sokol — Besede — Maticе. Po 50 letih se rado meri delo preteklosti. Maticа

bi ob svojem delu lahko rekla: Kolkor sem mogla — sem storila. Delo takega društva kakor je »Maticа«, je odvisno od denarja in od duševnih sil. Pri nas pogosto obojega manjka — ali pa oboje trosimo drugod — namesto v delu za narodno kulturo. Boj za osebni obstanek nas moti, da pre-malo mislimo na celoto — pod tem trpe naša kulturna podjetja. Navdušenje pred 50 leti je bilo nekoliko drugače — nego današnja preračunjenost. Zato pa bi bilo treba v jubilej-nem letu dvigniti zanimanje za Maticо in ji pridobiti novih članov — in mecenatov.

V 50 letih smo vzrastli — naše sile pa tudi naše zahteve so večje.

Do slovenske učene akademije in do vseučilišča je še daleč — zato bo imela Maticа v prihodnjih 50 letih zopet veliko nalogo — ki jo bo morala času primerno vršiti. Tega se moramo zavedati v jubilejnem letu — in po tem napraviti program za bodočnost. O tem bomo morebiti še govorili. Tu podajamo kratko poročilo o skupščini. Skupščino je otvoril predsednik dr. Ilesič in je podal pregled 50 let. Leta 1861. je bil svobodni ruski kmet — pri nas je vstajala jugoslovanska ideja — slavistika je dobila svoje mojstre, v literaturi so se pojavili pisatelji, ki so kazali narodno življenje. Pisali in peli so iz naroda za narod, dočim hočejo podati danes snovi iz samega sebe narodu. — Končno se zahvali predsednik župan ljubljanskemu za prepuštev dvorane in pozdravi zastopnike »Maticе Hrvatske«, vseučiliškega profesorja dr. Alberta Bazalo. Za overovatelja zapisnika imenuje profesorja dr. Pajka in Breznika. Vseučiliški profesor dr. Bazala se zahvaljuje za pozdrav ter razloži pojmovanje edinstvi v delovanju obeh Matic, ki ne zasleduje spojitve, marveč le izpopolnjenje, pri čemer pa si ohrani vsak del svoje posebnosti, nekako zvezo za skupno delo.

Iz tajnikovega poročila, katerega je podal g. Pugej, posnamemo sledeče: Maticа je izgubila odbornika Jakoba Sketa in Frana Orožna, umrli sa nadalje tudi njeni sodruzniki: dr. Janez Mencinger, dr. Karel Strekelj, Anton Askerc in dr. Josip Cerk. Maticа je dobila Sketovo literarno zapuščino in literarno zapuščino dr. Strekljevo. Napravil se je tudi nekaj program za izdajanje prevodov, tozadevno se bo vršil v kratkem še en sestanek. Poročilo se bavi nato še s knjigami, ki jih namerava izdati Maticа leta 1913. Tehnični slovar bodo izdale združene jugoslovanske inženirske organizacije. Vršile so se priprave za jugoslovansko enciklopedijo, treba je še zadnje redakcije načrta za tehniko in zdravstvo. Posebne važnosti so biografski članki. Delo zemljevida slovenskih pokrajin se bliža koncu. Zbirka krajepisnih imen se množijo pod vodstvom gospoda Maksa Pletersnika. Leta 1914.

Evropa in Balkan

ali resnica in komedija ob času albanskega kongresa.

obhaja »Maticа Slovenska« svojo petdesetletnico ter bo ob tej priliki izdala primerne publikacije. Spominjala se bo tudi 100letnice Andreja Einspielerja in Frana Miklošiča. Ustanovil se bo tudi odtsek za slovensko dialektologijo. Članov šteje Maticа za leto 1912 skupaj 3667, med njimi 178 ustanovnikov, 6 častnih članov, 3413 letnikov in 70 naročnikov. V slovenski svet je v preteklem letu šlo 22.500 Maticinih knjig. Izmed umrlih ustanovnikov je omeniti še Matija Sinka, Valentina Krisperja, Ivana Murnika in Fabjančiča. Spomin vseh umrlih članov je občni zbor počastil s tem, da so se zborovalci dvignili s sedežev. Maticа je bila zastopana pri svečanostih Palackega v Pragi, pri akademiji ob 70letnici predsednika »Srbske akademije« Stojana Novakovića v Zagrebu, pri glavni skupščini »Maticе Hrvatske« in pri ustanovitvi »Socijalne Maticе« v Trstu. Tajnikovo poročilo se odobri.

Vršila se je nato na inicijativno gospoda podpolkovnika Milavca debata o Gunduličevem Osmanu, v katero so posegli tudi predsednik, dr. Bazala in nadrevident Podkrajšek. »Maticе« se narača, da stopi zaradi izdaje tega dela v dogovor s hrvaškimi literarnimi historiki. Predlogo profesorja Berceta glede izdaje srbskih narodnih pesmi bo »Maticа« letos ustregla.

V debati o izdaji Maticinih publikacij je obveljal predlog g. dr. Pestotnika, da naj se Maticа za nekaj let ozira zlasti na aktualne potrebe. V debato so posegli tudi g. tržni nadzornik Ribnikar in prof. Bazala. Slovensko-nemški slovar sedaj zaradi finančnih težkoč ni mogoče še izdati.

Iz blagajniškega poročila gosp. vladnega svetnika dr. Frana Detele

LISTEK

M. ZEVAKO: V sencj jezuita.

»Tako mlad je, visokost! Oh, premislite to grozoto: to mlado, krasno bitje, polno življenja, namenjeno morda v srečo materi ali očetu... Pograbijo ga in mu položijo vrvo okrog vratu! Par hipov — pa bo samo še mrtvo truplo! Premislite obup njegovega očeta, visokost!... Vi sami ne veste, koliko krutosti je v tem, kar hočete storiti!«

Veliki profos je vstal. »Dovoj!« je dejal. »Pojutrišnjem ob zori bodo poplačani vsi zločini tega podlega lopova!...«

»Kaj! Ze pojutrišnjem!... Oh, to ni mogoče!... Kaj pa obravnava, visokost! Saj je treba vendar procesa in obsodbe!«

»Motiš se. Ta rokovnjač je bil zaloten na svežem zločinu. Zato je izroččen samo molji dobri volji... Lahko bi ga bil dal obesiti na mestu.«

»Neusmiljeni ste! Oh, brez srca! Torej ne najdem besede, ki bi genila vaše srce! Ah, visokost, pustite mi vsaj žalostno tolažbo, da mu dam znamenje sočutja v njegovi zadnji uri! Vsaj kraj in uro njegovega usmrčenja naj izvem!«

»Naj bo: pojutrišnjem ob osmih pri Trahoarskem križu...«

»Gorje! Torej ga ne otme več nobena reč!«

»Nič na svetu!«

»Se enkrat, visokost: usmilite se nesrečnega mladeniča!«

»Dovolj je, saj me slišiš! Vstanj... in če me nimaš prositi drugega — pojdi!«

Vstala je in si otrla oči. »Strašni ste!« je dejala. Nasmehnil se je z bledim, ponosnim usmevom.

»No, povej,« je dejal, »kaj morem storiti zate... razen nemogoče milosti, ki jo prosiš?«

»Zame? Z da j ničesar več! Z Bogom! Toda spominjajte se vsaj, da sem vas prosila na obeh kolenih, da pustite Lantneja živga... Morda je bolj nedolžen, nego si mislite, in morda, oh, morda! vam bo še žal, da ste ga dali umoriti! Vi ste krivi njegove smrti. Ena sama vaša beseda bi mu vrnila svobodo.«

»Ze spet začenjaš! Spravi se! In kar se tiče njegove krivde, se nikar ne vznemirjaj!«

»Z Bogom, svetlost.«

Veliki profos je dal znamenje, in sluga ki je bil privedel ciganko k njemu, jo je spremil spet do malih vrat ki so vodila na ulico.

»Oh, če bi mogel vsaj niti...«

Lakaj je zmajal z glavo. »Teža nikarite upati,« je odgovoril.

»Torej ga stražijo jako strogo?«

»Na vsaki roki in na vsaki nogi ima verigo; zaprt je v celici, ki leži trideset čevljev pod zemljo; in ta celica nima niti okna. Nič ga ne more oteti... Eh, vraga, kar potolažite se!... Nazadnje pa vendarle ni vaš sin!«

»Hvala vam, hvala, dober človek ste!« je zamrmrala ciganka.

Zunaj na temni in zapuščeni ulici je izbruhnila divja radost ciganke, v zlokobnem smehu, v blaznem grohotu ki bi bil prestrašil velikega profosa, da ga je slišal.

»Tako vsaj ne bo mogel reči,« je renčala, stopaje z velikimi koraki, »da ga nisem svarila naprej... Ah, kako sem se bala, ko sem stala pred njim!... Kaj bi bilo z mano, če bi me bil uslišal in ga pomilostil!...«

»Toda ne,« je povzela, »ne, ni ga mogel pomilostiti! V resnici je takšen, kakršnega sem si predstavljala... neusmiljen... neusmiljen proti samemu sinu! Kaj si bo mislil, kaj poreče kadar izve! Jokajte, gospod Monklar, jokajte, kakor sem jaz jokala... Evo vam vašega sina! Človek, ki ječi priklenjen v vaši ječi, je vaš sin! Ah, rotila sem vas, da mu dopustite, po kolenih sem se vlačila pred vami... Vi pa ste ostali brez srca! Tako je prav, tako je dobro... čudovito je!«

Nato je nadaljevala: »Glejte, glejte... Pojutrišnjem večer, je dejal, pri Trahoarskem križu! Samo, če se ni zlagal! A to mi je naposled vse eno. Se jutri zarana se postavim pred njegova vrata in se ne ganem izpred njih! Kadar udari ura, bom na svojem mestu, pa naj me stane karkoli. Ta praznik bi bil brez pomena ako se ga jaz ne udeležim! In manjkalo me ne bo — o tem ste lahko prepričani gospod De Monklar!«

Dospela je Dvor Čudežev, kjer je bilo vse razburjeno radi zjutrajnih dogodkov: toda ona je šla za onimi skupinami, ne meneča se za tarnanje vlačug in za svetopisemske groznje na rovaš grofa Monklarja; vrnila se je domov, pojedla košček kruha, vrgla se oblečena na posteljo in zaspala z usmevom ki je bil že dolga leta tuj njenim ustnicam...

XV.

Grof De Monklar.

Po svoji navadi je bil veliki profos že na vse zgodaj na nogah.

Bil je neumoren delavec; delo je bilo edini lek, ki mu je dal večsi par hipov pozabljajna sredi žalosti njegove duše in praznote njegovega življenja.

Zato se je lotil takoj po zajutruku svojih vsakdanjih opravkov, to je, sprejemal je raporte in narekoval pisma.

Okrog devete ure se je javil pri njem krvnik.

Krvnik se je oglasil pri velikem profosu vsako jutro; zakaj le malo dni je minilo v Monklarjevem življenju, ne da bi bil dal koga obesiti ali nakolesiti in krvnik je moral poprašat vsako jutro, kakšno bo njegovo delo drugi dan.

Jutri ob osmih zjutraj boste obesili pri Trahoarskem križu rokovnjača Lantneja, ki je zaprt v ječaj mojega dvorca... Hodite!

Krvnik se je naklonil in šel, ne da bi rekel besedico.

Zdaj je pogledal veliki profos okrog sebe. Bil je sam. Temna tuga ga je navdajala z žrečo otožnostjo. Vstal je, prestopil par korakov in se približal oknu, ki je gledalo na ulico. Nastolil je vročično čelo na hladno steklo.

»Ta človek umre,« je zamrmral sam pri sebi. »Niti ne veseli me več, ugnobiti enega izmed njih, ki so umorili mojega očeka... in njo! Včasih pa, kadar se i mogel dati obesiti koga izmed teh rokovnjačev ali teh proklelih cigank, sem čutil nekakšno strašno radost, ki mi je trgala srce in me naslajala obenem.«

In ko ni mogel (svežiti svojega čela na steklu, je odprl okno.

Na drugi strani ulice je stala pca prezdokim ženska in se razgovarjala z nekim moskim.

Monklar je spoznal čba. »Ciganka? Kaj dela tu? In kaj ima govoriti s krvnikom?«

»Z par trentkoy je krvnik odšel.

posnamemo, da so znesli doneski družstvenikov 13.409 K 92 vin., dohodki hiše 5086 K 16 vin., državna podpora 1000 K, dežela ni dala nobene podpore, darila in volila znašajo 466 K 25 vin., skupaj znašajo dohodki 29.286 K 48 vin. Upravni stroški Matice znašajo 2964 K 92 vin., za knjige 9135 K 19 vin., hišni stroški 4564 K 23 vin., stroški skupaj 29.285 kron 22 vin. Društveno premoženje znaša 129.228 K 36 vin. in se je pomnožilo za 4149 K 4 vin. Prava glavnica znaša 110.958 K 52 vin. — Zemljevid bo stal najmanj 18.000 K. Proračun izkazuje prebitok 22 K 75 vin. Knezova knjižnica izkazuje 505 K 36 vin. primanjkljaja. Izmed depozitov je omeniti oni za Costov spomenik v znesku 6258 K 6 vin., za dr. Bleiweisov spomenik 12.540 K 16 vin. in za Gregorčičev spomenik 1762 K 32 vin., Jurčič-Tomšičeva ustanova za literarne namene znaša 12.180 K 71 vin., A. Knezova ustanova za izdajanje po učne in zabavne knjižnice pa 66.443 kron 4 vin. Na predlog pregledovalca računov g. v. v. u. učitelja I. Krulca izreče občni zbor blagajniku in tajniku ter celemu odboru absolutorij za zahvalo. Vrše se nato volitve, pri katerih so bili izvoljeni sledeči gg.: vladni svetnik dr. Bezjak Janko, Gorica; župnik Finžgar Fr. Ser., Sora; realni učitelj Gangl Engelbert, Idrija; mag. kom. Govekar Fr.; prof. dr. Lončar Dragotin, Idrija; sodni svetnik Milčinski Fr.; univ. prof. dr. Murko M., Gradec; notar Svetec L., Litija; kontrolor Trstenjak A. in ravnatelj ing. chem. Turk Jakob; na novo pa gg.: prof. dr. Breznik Anton, Št. Vid nad Ljubljano; prof. dr. Debevec Josip; prof. dr. Pestotnik P.; prof. dr. Pivko Ljudevit, Maribor; prof. Podboj Stefan, Celovec.

Predsedstvo prevzame nato podpredsednik g. P. vit. Grasselli, predsednik gosp. dr. Ilesič pa predlaga v imenu odbora, da izvoli »Matica Slovenska« predsednika »Jugoslovenske akademije«

Tadijo Smlčiča
za svojega častnega člana. (Sprejeto.)
Nato zaključni predsednik gospod dr. Ilesič glavno skupščino.

Vojna.

ZAKAJ SE JE DEMOBILIZACIJA PRELOŽILA?

»Le Journal« poroča iz Petrograda: Razlog, zakaj se je demobilizacija Avstro-Ogrske in Rusije preložila, se mora iskati v kriznih in težavah, ki so nastale glede vprašanja albanskih meja na londonski poslaniški konferenci. Sporazum med obema državama o demobilizaciji je v principu dosežen, toda izvedba je odvisna od vojnih obratov na Balkanu. Okoliščine na bojišču se vedno spreminjajo in tudi more Skader vsak čas pasti v črnogorske roke in s tem bi se situacija čisto spremenila. Ruska vlada želi, da naj se pričnejo dobri odnosi med Avstrijo in Rusijo z dokončanim bojem na Balkanu. V Petrogradu so v začetku prejšnjega tedna verovali, da nastane premirje in mir na Balkanu, toda danes je položaj spremenjen, ker so balkanski zavezniki stavili nove finančne in teritorialne zahteve. Vseled tega, ker je odložena razrešitev spora med Avstrijo in Rusijo, vlada v petrograjskih diplomatskih krogih negotovost o daljšem razvoju stvari.

Na temelju misije princa Hohentloheja bi se bila izvršila demobilizacija samo proti Rusiji, med tem, ko bi na jugu ostalo vse pri starem.

Albanija in Albanci.

(Dalje.)

Ko bi se tudi rešilo principijelno vprašanje za osnutje nove albanske države, nastaja vprašanje, kdo naj napravi red in uvede potrebno organizacijo v to državo? Arnavti so divja, pustolovska in neukrotna plemena, ki žive v divji svobodi in neodgovornosti in ki ne dajo »cesarju, kar je cesarjevega, niti Bogu, kar je božjega.«

Oni reformator, ki bi hotel, da organizira Albance, da jih privadi na red, zakon in disciplino in da jim vljije spoštovanje do tuje lastnine in zakona, — moral bi jih predvsem razorožiti. Ona vlada, ki bi namerala tako reorganizacijo izvršiti, morala bi razpolagati z močno vojno silo, kateri bi bila sama naloga, da vzdržava red, ampak da tudi pazi na Albance. Taka vojska bi morala biti jako dolgo desna roka civilnim oblastnikom.

In kje je v Albaniji taka vojna sila? Ali je mogoče iz albanskih elementov napraviti eno telo, kateremu bi se moglo zaupati skrb za telesno in materialno dobro podložnikov? (Saj smo jih celo oborožili! Op. ur.)
Albance more dovesti do politične zrelosti in do eventualne samostojnosti samo »Balkanski Savez«,

Vsled tega se je v Srbiji mišljenje spremenilo. V albanskem vprašanju so nastala mnoga nova avtonomska vprašanja, ki so silne važnosti za bodoče razmerje med Srbijo in Avstrijo. Srbija je v Petrogradu izjavila, da je težko one probleme reševati pod pritiskom avstrijskih vojaških priprav.

Dunaj, 10. marca. Oficiozni listi pišejo, da pogajanja glede redukcije čet na gališki meji počasi napredujejo in da se gre le za delno odpuščitev v gotovem razmerju, glede katerega se še ni dosegel formalen sporazum. Eventualni velikonočni dopusti z vprašanjem redukcije čet niso v zvezi. V albanskem vprašanju tudi še zdaj ni zaznamovati kakega sporazuma. Vest, da je Srbija odposlala v Albanijo večje število čet, je dunajske vodilne kroge nekoliko vznemirilo, ker se ta vest v Belgradu potrjuje in ker pomeni ta odredba nekako stalno okrepitev srbskih pozicij v Albaniji. Zato se na južni meji ne bo noben voljak odpoklical.

KRVAVA NOČ.

Čudili smo se Burom, kako hrabro so branili svoja ognjišča pred napadalci; čudili smo se hrabrosti Japoncev, ki so pevajoč šli v smrt. Toda kaj je vse to proti hrabrosti Črnogorcev? Videti je treba, kako umira Črnogorec in skloniti moramo glave v globokem spoštovanju do tega čudnega naroda. Pri obleganju Skadra sem nekočkrat imel priliko videti kako umira Črnogorec za svojo domovino. Mnogo žalostnih prizorov se je odigralo pod zidovjem starega Skadra. Toda od vseh teh se mi je globoko v dušo zarila krvava noč na Kuru, po naskoku na Bardanof. Dva dni se je bil neprestan boj. Granate iz topov bruhajo ogenj kot vulkan razbeljeno lavo. Neprestano grmenje nas je tako oglušilo, da že nič več ne poznamo posameznih jevkov. Vse se je zilo v en sam strašni jek, ki stresla nebo in zemljo. Človek se nahaja v nekem nezavestnem stanju, čisto opejen, ni ga strah od granat, ki se razletavajo pred teboj.

Bila je silno hladna noč. Sever je bril z vso ostroščjo in prinašal leden hlad s snežnih albanskih planin, hlad, od katerega je zmrzeval mozek v kosteh.

Na levi strani reke Kira, pod Musulimovo Glavico, ki so jo Kuči in Bratonožiči včeraj osvojili, na mali ravnici so ležali ranjenci. Bilo jih je mnogo in vsak čas so prinašali nove, ker boš se je bil celo noč. Na nekoliko mestih je žaril ogenj in okoli njega je bilo viditi ranjence, ki so se v strašnih mukah od ran in od mraza zvijali. Toda plakanja in javkanja nisi slišal, samo težki vzdih in šklepetanje zob, ob čemur ti vzdrti duša. Ogenj je malo koristil, ker je veter branil, da bi imeli ranjenci kaj od njega.

Pri enem ognjev sem zapazil mladeniča 16 do 18 let. Granata mu je odrezala desno roko na lohtem. Zdravniška pomoč mu še ni bila podeljena, razven da so mu sanitežji z zavojem zavezali rano in ustavili kri. Od vseh ranjencev je bil on najtežje ranjen in ni mogel zakrivati bolečin, da se mu ne bi izvil od časa do časa iz prs močan, tožen vzdih.

Naenkrat se mu približa starec 60 let in z drhtečim glasom krične: »Novica, ali te ni sram?« Mladenič je obrnil svoj tuborni pogled na starca in vprašal: »Ali je Bogdan živ?« Videl sem, kako je zadrževal starcu dolnja ustnica. Zadrževal je solze. Nato je odgovoril: »Živ je in zdrav je, samo ti bodi hraber in ne delaj nam sramote.« S temi besedami se

je starec oddaljil. Iz radovednosti sem šel za njim. Obstal je pred nekakšnim črnim klopičem. Videlo se je, da je živo bitje oblečeno v cape in da drgeta od mraza.

»Milica, on niti ne ve, da je Mihajlo mrtev. Ko ga je ubila granata, je videl Bogdana, ko je padel in sedaj misli, da je bil ranjen.«

Starec še ni izgovoril poslednjih besed, kar zasiče nekaj v zraku in naenkrat se zablisne in oglasi se strašen pok. Začutil sem, da me je nekaj kakor prst in pesek oprasnilo po obrazu. Oči so bile polne prsti.

Med ranjenca je padla granata. Na mestu, kjer je bilo nad 50 ranjencev ni bilo drugega kot trupla.

Turki so videli ogenj in mislili, da je taborišče. Jaz in še en tovariš smo se instinktivno zleknil v jarek in ostali tu do jutra.

Ko sem prišel zjutraj na ono mesto, sem našel starca z ženo. (Milica je bila žena njegova) in trupla njegovih sinov. Ob truplih je ležala razmesarjena glava in del roke, na kateri so bili zdravi prsti. Ubogi starini sta bila napol mrtva od mraza.

Okamenel sem ob tem žalostnem prizoru.

V tem se zasliši glas: »Naslednik!« Starini sta vstala in njihova lica je prešinila neka čudna radost. Prestolonaslednik je obiskoval ranjence. Ko je videl starčka je zajahtal k njemu, stopil s konja, poljubil na čelo mrtve sinove, ozrl se k starčku, in mu podal roko rekoč: »Da bi bilo zdravo, kar je estalo, Djuro.« »Ničesar več ni, Visokost,« je odgovoril starec.

»A Novica?«, vpraša knez.

Starček je samo z roko pokazal na razmesarjeno glavo, ki je bila ob truplih. Prestolonaslednik gleda z nemim pogledom, nato pa potegne robec, da si obriše solze, ki so mu privrele iz oči.

V njegovi prisotnosti so zagrebli mrtve. Celi čas sem gledal na starčka in njegovo ženo.

Nista zaplakala.

Dnevni pregled.

Nekaj opomb k zahvali S. L. S. bi bilo treba pridelati, da se prav razume. S. L. S. se namreč s sledečimi besedami zahvaljuje gorenjskim volilcem. Z moško zavednostjo ste izvršili dejanje, ki pomeni popoln preobrat v političnem življenju naših mest in trgov. (Tega dejanja niso izvršili gorenjski volilci ampak S. L. S.) »Šli ste naprej, drugi vam bodejo sledili« (To je vprašanje!) Zlomljen je led, ki je zaviral tako napredni napredek slovenskih mest in trgov v naši deželi. (Ako gredo klerikanci v mesta volit — je zlomljen led in temu sledi napredek! Ironija!) »To je vaša zasluga.« (Ne. To je zasluga S. L. S.) »Čast in hvala vam, Čemu?« Kdor daje in jemlje — naj sam sebi poje čast in hvalo! »Zvestoba za zvestobo« (S. L. S. je bila vedno zvesta!) Z Bogom za ljudstvo! (napaka po volitvah se pravi: Z Bogom ljudstvo!)

K poštnim razmeram v Hrušici se nam poroča iz Trsta, da je pred 14 dnevi izginilo brez sledu pismo, ki je prišlo na to pošto za sosedno vas, da se je torej izgubilo. Poštne razmere pri Korbarju so res tako kričeče, da je že skrajni čas, da se napravi temu konec.

Solske vesti. Za učiteljico in provizorično voditeljico na Velikih Poljanah je imenovana Ivana Zupanceva, za učiteljico v Velikih Laščah Ana Somrakova, za učiteljico

v Dvoru Elizabeta Zupančičeva, za nadučiteljca pa Gustav Ferjan, za učiteljico v Igavasi pri Ložu Marija Kranerjeva, za učiteljico na Korški Beli Terezija Jalenova, v Kranjski gori Sofija Suša, na Vrhopolju pri Vipavi Marija Veseličeva, v Retečah Roza Pichlerjeva, v Doljem Karteljevem za nadučiteljca Josip Verbič, za učiteljico Matilda Jager, Verbičeva, v Hotederšici Franciška Gabrovškova in v Igavasi za učiteljca Viktor Sotenšek, Nadučitelj Ferdinand Kalingar v Trziču je dobil naslov »ravnateljca«. Stalno nameščen je učitelj na državni višji realki v Ljubljani dr. Valentin Echer in dobi naslov profesor.

Promocija. Včeraj je promoviral na dunajskem vseučilišču Janko Vrančič, konceptni volonter na ljubljanskem magistratu.

Spisi Mišjakovega Julčka. V včerajšnji našo notico o teh spisih se je vrnila tiskovna napaka: izšel je namreč že VI. zvezek teh zanimivih mladinskih spisov. Spisi Mišjakovega Julčka in sploh vsi mladinski spisi, ki jih izdaje Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta, so se naši mladini zelo priljubili, dokaz temu, da se hitro razpečavajo. Pa tudi Čehi so izpoznali njih vrednost, ker so jih začeli prevajati v češki jezik. Zato ne razumemo kritikaj v »Lj. Zvonu«, ki podcenjuje vrednost teh knjig. Vsak kritik mladinskih spisov mora poznati otroško dušo, otroško hrepenenje in otroško življenje; potem šele naj vzame v roko pero in ocenjuje mladinske spise.

Novi akordi. Do ustanovitve »Novih Akordov« ni imela posvetna glasbena umetnost na Slovenskem nobenega pravega središča. Bilo je seveda tudi prej mnogo pridnih delavcev na glasbenem polju, ali delo je bilo razpečeno, razdrobljeno, posamezni umetniki niso bili med seboj skoraj v nikakem stiku, hodili so samotno vsak po svojem potu in mnogo je bilo mladih, krepkih talentov, ki se v taki desorganizaciji niso mogli uveljaviti ter so ostali široki javnosti malodane popolnoma neznan. Količkaj celoten pregled razvijanja in napredovanja glasbene umetnosti je bil nemogoč. Kar se je godilo v tujini, so zvedeli posamezniki le slučajno iz tujih časopisov, kar pa se je godilo doma, iz kritik in referatov, ki povečini niso bile niti kritike, niti referati. V tej zmedeni tem pomanjkanju določnih smotrov in javnih ciljev je bila nevarnost za umetnike, da se disgustirajo v svojem stvarjanju, za umetniško življenje samo pa nevarnost, da pade v mrtvilo, ki je obenem nazadovanje. Vsi ki jim je bil resen napredek umetnosti pri srcu, so občutili živo potrebo glasbene revije, skupnega glasila, ki bi na slovenski glasbeni umetnosti nekako to, kar je bil leposlojni literaturi »Zvon« in upodabljači umetnosti »Jakopičev paviljon«. Ustanovitelji »Novih Akordov« so se dobro zavedali, da bo za take podjetje treba težkih in obilnih žrtev. In res jih je bilo mnogo več, nego priznanja in hvaležnosti. Kajti pri nas na Slovenskem je že tako, da pride na enega delavca dvanajst nergačev. Ali sad žrtev in truda je enajst letnikov »Novih Akordov«, bogata zakladnica slovenske glasbe, verno ogledalo njegovega razvoja v enem desetletju. Izdajatelj revije so se bili kot spočetka ognjil nevarnosti, da bi napravili iz nje glasilo ene same, strogo opredeljene umetniške »struje«, te ali one glasbene korporacije, ali celo kake posamezne klike. Hoteli so jo imeti in obdržati tako, kakoršna je bila

potrebna in kakršna edina ima v naših tesnih slovenskih razmerah pravico do življenja; biti mora trbuna, raz katero govori svobodno vsak umetnik, ki zna govoriti. Da se je to načelo strogo izvajalo, dokazujejo že imena umetnikov, ki jih sledčavamo v teh enajstih letnikih. — Glasbenemu delu »Novih Akordov« so izdajatelji pripojili še glasbeno revijo, ki bi naj podajala pregled glasbenega stvarjanja in življenja doma in v tujini, prinašala teoretične razprave ter (kar je bilo za naše kraje predvsem potrebno) gojila glasbeno kritiko, ki bi bila zares strokovna, poštena in brezobzirna kritika. Ta priloga je pisana s toliko ljubeznijo do umetnosti, tako živo in temperamentno, da mora zanimati tudi gluha lajka. Se do sedavnja je bila naša glasbena kritika na lice podobna navdušenim poločim poročilom o pevskih veselich, združeni s plesnim venčkom. »Novi Akordi« so že s prvimi letnikom svoje priloge krepko posegli v to škodljivo, naravnost nemoralno plitvost ter so v kratkem času priborili veljavno besedo resni, umetniški kritiki. — Če bi se zgodilo, da bi »Novi Akordi« vsled malobrižnosti občinstva morali utihniti, bi bil to naravnost »padec vznak« za slovensko glasbeno umetnost, bili bi kmalu zopet tam, v tisti desorganizaciji in v tistem mrtvulu, kakor pred enajstimi leti. Naročevanje »Novih Akordov« pač ni nikako prišiljeno »podpiranje umetnosti«, ali kakšna takojmenovana »narodna dolžnost«, kdor jih ima, ve dobro, da je več prejel nego dal!

— **Novi Akordi.** Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo z »Glasbeno - književno prilogo«. XII. letnik. Naročnina za celo leto 10 K, za pol leta 5 K. Uprava in založništvo: L. Schwentner v Ljubljani.

Nesreča, samomor ali zločin. Pri Volšperku so potegnili iz vode truplo drvarja Ivana Rieglerja. Dosedaj še ni dognano, ali se je Riegler ponesrečil, ali je izvršil samomor, ali pa se je izvršil zločin. Zanimivo je, da so našli pred nekaj leti vtopljenega njegovega brata, o katerem tudi niso mogli dognati, kako je prišel v vodo.

Nepoštena najditeljica. Neki orožniški stražmojster v Beljaku je izgubil denarnico, v kateri je bilo 240 K denarja. Njegova žena je pripovedovala o izgubi poleg drugim tudi svojemu mesarju. Kmalu ko je orožnikova žena odšla, je prišla v mesnico neka revna delavčeva žena, ki je kupila več mesa in ga plačala s stokroskim bankovcem. Mesarju se je zdelo to sumljivo in ovadil je ženo. Pri hišni preiskavi so našli denarnico in ves izgubljeni denar. Ženica je priznala, da je našel denarnico njen 7letni sin, ona pa je denar prikripla.

Drobiž iz Štajerske. V Slov. Bistrici je padel pri vojaških vajah raz konja nek prostak, ter takoj izdihnil. — Med Mariborom in Sv. Petrom so našli v Dravi, na treh urah ležeca nekega starčka utopljenega. Imel je plešo, bil slabo oblečen ter bos. V zepu so našli 1 v gotovine. — Na Tezni pri Mariboru so napadli blizu kadetnice 4 huzarji neko dekle P. Zamašili so ji usta, jo nesli v grmovje ter jo posilili. Zločince so izsledili. — Blizu Celja je ukradeh hlapec Jos. Čedej svojemu gospodarju Berglezu 50 litrov slivovke, klobase, meso itd. ter dal vse skupaj svoji ljubici, ki ga je bila povabila na velikonočne praznike. Čedaja so zaprli. — Pri Gaberjih je bilo ukradenih

toliko kot za špansko vas.

Takih zelo praktičnih politikov doktorsko diplomu iz kake poli (ti) brez kake doktorske ali pa tudi z kli (ni) ke imamo — žal — Slovenci zelo mnogo. Tudi ljudje — držeč glavo, ki je trda kot kalabreški marmor, v domačem pesku — ne poznajo, ali pa nočejo vedeti za vzroke, zakaj se dela na razvalinah nekdanje ponosne in nepremagljive mohamedanske države, novo in zopet mohamedansko državo. (Najbrže kot verna kopija bivšega eksemplarja prejšnje države za evropski muzej. Op. stavca.)

Berlinski publicist Harden nam je to jasno in razločno povedal in kdor ima ušesa, da sliši in oči, da vidi, bo vedel pri čem je, drugače pa naj voha. V januarju je držal ta doslej malo znani in sedaj »slavni« Harden predavanje na Dunaju v veliki in krasni sofijski dvorani o temi: »Kako naj razdelimo zmagovalcem zavzeto ozemlje?«

Kdo je predaval in kaj je predaval, na to se gotovo poživigamo vsi Slovani. Kaj so že vse govorili o nas Nemci, samo o nas, kaj šele o balkanskih »všvicih« in vendar tovaršije mi ne mešamo, bolje, bi se ne smeli mešati.

Toda pride vprašanje, kdo ga je poslušal? Dunajski mol gotovo. Kaj šel? Sicer sorodni elementi —

vendar gospoda v cilindrih, pijonirji »mostu do Adrije«, nemški »kulturträgerji«, ki se razlikujejo od »trägerjev« na kolodvorih samo po večji nesramnosti in da nimajo številke na »poštenih« svojih prsih ter jih tako ne more nikdo prijeti prav pošteno za njih dolgi jezik.

Vsi ti so tedaj napolnjevali dvorano; vsi seveda niso bili, ker tudi vsi noreci ni v norišnici, vendar pa toliko, da je bila dvorana baje popolnoma nabita.

In v tej lepi družbi, ki je ravnodušno kričala »Heil!« mahala z robci, bratsko pozdravljala berlinskega zaupnika, odobrvala z burnim vpitjem njegova izvajanja in temeljite argumentacije, kaj pravite, kdo je bil? Počen švabski groš Vam dam, pri prvi priliki, ako uganete. Stavim, da ne uganete. Da si ne zlomite glave. Vam povem, zaupno, na uho: »Sam minister zunanjih zadev Avstro-Ogrske monarhije, nepristranski grof Berchtold.« Ali zdaj veste, kdo je bil? Kaj pravite k temu?

Mogoče si vendar ni dopustil te sramote, da bi ga kak odposlanec iz Berlina javno, vpriču tisočev ljudi, med katerimi je lahko kak nepridiprav, ki ima vendarle svojo glavo, ob krasni in mogočni električni razsvetljavi podučeval, kako naj deluje v smislu zapuščine velikega Bismarcka.

posestniku Kosu 10 pitanih kokoši iz zaprtega hleva. — V Ložnici pri Velenju je pogorelo posestniku Kolarju vse njegovo premoženje. Kolar je šel z družino z doma in pustil v sobi prezakurjeno peč. Škoda je ogromna, ker je zavarovalnina samo 300 K. — V Gornjem Gradu se je užgal gozd posestniku Zavolovska. Le najskrajnejšemu naporu vseh občanov je zahvaliti, da je bila preprečena nedoumna nesreča, ker je vel huda vihar. Zgorelo je nad 1000 kvadr. metrov drevja. — V Mariboru so pri c. kr. okr. sodnih bile umaknjene tožbe zaradi žaljenja potom tiska, proti uredniku V. Pragnerju, ki jih je naperil proti temu mariborski pastor Mahnerit na eni strani, na drugi strani pa odvetnik dr. Haas. — V Gradcu je bil tedaj sprejet v odvetniško listo dr. F. Braun.

Atentat na carinskega ravnatelja. Na carinskega ravnatelja v Bušuru v Perziji, Belgijca Constanta se je izvršil predvčerajšnjem atentat. Ko sta se Constant in njegova soproga vračala domov iz neke gostije, se je nenadoma pojavil pred vozom neki neznan Perzijanec in je večkrat izstrelil iz samokresla. Gospa Constantova je bila takoj mrtva, njen mož pa težko ranjen.

Grozna eksplozija dinamita. — Pred kratkim se je pripetila na angleški ladji »Alum Chine« v Baltimore grozna eksplozija dinamita, ki je bil naložen na ladji. Detonacija eksplozije je bilo slišati okrog sto milj daleč. Najbolj poškodovana je bila ladja »Atlantic«, ki je bila usidrana blizu mesta eksplozije in ameriški vladni parnik »Jason«, na katerem je bilo oglje. Moštvo »Jasona« je dobilo svarilo v tem, da je videlo, kako se je dvignil plamen v notranjosti ladje. 14 mož je poskalo brž v parni čoln in v ladjo za oglje. Čoln je odplovajal s polno paro in je bil oddaljen kakih 200 seznejev ko je nastala eksplozija. Ogranni kosi parnika »Alum Chine« in še več zabojev z dinamitom je zletelo v zrak; v daljavi treh do štirih milj od mesta eksplozije so oni kosi zopet padli v morje. Eden izmed onih zabojev je padel na palubo ladje »Atlantic« in je tam eksplodiral, pri čemer so bile tri osebe mrtve. Solsko poslopje, ki je ležalo več milj od Baltimore, je bilo uničeno. Po poslednjih vesteh je bilo pri eksploziji dinamita 40 do 50 oseb mrtvih in 60 ranjencev, med njimi 15 težko. Škoda znaša 500.000 dolarjev. Pravi se, da se bo našlo v vodi še veliko trupel.

Aretacija pomožnega učitelja. V Reichenavi blizu Zitate na Nemškem so te dni aretirali pomožnega učitelja Martina radi več prestopkov npravnosti, katere je učitelj zagrešil na šolskih otrokih. Martina so izročili sodišču.

Rodbinska drama v hotelu. V železničnem hotelu v Nykjöbingu na otoku Falster na Danskem so našli pretekli četrtek v neki sobi zakonsko dvojico, ki je izvršila samomor. Možu je bilo približno 50 let, ženi kakih 30. V knjigo za tujce sta se zapisala kot inženir Rihard Gröning s soprogo. Zakonska sta prišla v hotel v četrtek popoldne in sta takoj odšla v svojo sobo. Ponoči je zaslišal eden izmed potnikov, ki so spali v hotelu, strel; ko ni nihče prišel iz sobe, je hotelar ukazal, naj se vlomijo vrata. Tu so našli Gröninga pol slečenega na tleh. Bil je mrtev. Ravno tako je bila mrtva tudi njegova žena, ki je ležala na postelji. Na mizi je ležalo troje pisem. V enem sta zakonska prosila policijo, da ne bi objavila njunih imen in da bi obvestila o njuni smrti nekega kapelnika v Berlinu. Drugo pismo je bilo pravzaprav samo seznam predmetov in denarja umrlih Gröningovih in v tretjem piše gospa Gröningova, da je použila strup. Da bi bila smrt bolj gotova, je še prosila svojega soproga, ki se je tudi potem zastrupil, naj jo vstrelji. Gröning je k temu pismu pripisal še svinčnikom, da je njeni želji ugodil. Vzrok samomora ni znan.

Samomor bankirja. V Berlinu se je ustrelil te dni bankir Nofke. Nofke je izgubil na turških papirjih za časa italijansko-turške vojne in sedanje balkanske vojne velikanske svote denarja. Samomor je izvršil zato, ker je poneveril 200.000 mark. **Najdeno okostje.** Pri Sv. Mavriciju blizu Boicana na Tirolskem so našli predvčerajšnjem neki okostnjak. Kakor se je dognalo, je pripadla ta okostnjak kakih 30 let stari ženski in je ležal tam več kakor deset let. To spričuje dejstvo, da so pogrnile že korenine v kosteh. Poleg okostnjaka so našli ljudje denarnico, katere pa je bila prazna. Razun nekaj ostankov obleke se ni našlo na onem kraju ničesar.

Velikanski požar. Iz doslej neznanega vzroka je izbruhnil predvčerajšnjem dopoludne ogenj v sloviti umetniški palači »Toscari« v Benetkah ogenj, katerega pa niso

mogli pogasiti, v kljub temu, da je prišla na mesto nesreče požarna bramba, ki se je na vso moč trudila, da bi ogenj pogasila. Požar je uničil nešteto znamenitih slik velike vrednosti. Ravno tako je bilo uničeno veliko skulptur iz zlate dobe benškega kiparstva, ki so bile v »Toscari«. Plamen se je silno hitro razširil tako, da se niti misliti ni moglo, da bi se rešili oni znameniti predmeti. Škoda vseh slik in skulptur znaša 200.000 lir.

Velikanski snežni zameti v Skandinaviji. Na Švedskem in Norveškem razsajajo že nekaj dni grozni snežni viharji, ki nametujejo sneg v velikanskih gružah in kupih. V Stokholmu so vse telefonske in brezovne žice popolnoma pretrgane.

V plavalnih hlačah v kinematografu. Pred kratkim je prišel zvečer ob 10. uri neki stotnik v budimpeško kinematografično gledališče v plašču in s čepico. Ko je po prvi sliki zasvetila zopet električna luč, je stotnik odložil svoj plašč. In tedaj so videli, da je stotnik oblečen samo v plavalne hlače. Obnašal se je tudi sicer čudno in začel plesati. Reševalno društvo je prepeljalo častnika v garnizijsko bolnico, kjer so dognali, da je stotnik Conte Neményi, ki je zblaznel.

Velikanski požar v Jokohami. V Jokohami, velikem japonskem pristaniškem mestu je izbruhnil te dni velikanski požar, ki je uničil v trgovinskem mestu borzo, več tovarov za pletenje svile, nekaj trgovinskih hiš, kakor tudi okrog 250 poslopij. Škoda znaša okrog poldruga miliona jenov.

Sin pri branitvi svoje matere težko ranil očeta. Žalostna zgodba razdejanega rodbinskega življenja se je odigrala v noči med 7. in 8. t. m. v Plznu. Šestnajstletni sin je zabodel svojega očeta z žepnim nožem v trebuh in mu prizadejal zelo težke telesne poškodbe, če že ne smrtne. Sin je branil svojo mater pred očetom pijancem, ki je svojo ženo silno mučil. Ta žalosten slučaj se je pripetil takole: V Stehlikovi ulici v Plznu stanuje 38letni tovarniški delavec Josip Dubsky, ki je uslužben pri znani Škodovi tovarni v Plznu, s svojo ženo in s šestimi otroci v starosti od petih mesecev do šestnajstih let. Rodbinske razmere so bile silno žalostne, ker je Dubsky zelo udan pijači. Prepriji in pretepi so bili v stanovanju Dubskih na dnevnem redu. Tako je bilo tudi ono noč. Dubsky je prišel popolnoč pijan domov in je že na stopnicah začel ženo zmerjati z grdimi priimki. V sled ropota se je prebudil najstarejši sin, šestnajstletni tovarniški delavec Josip in mlajša sestra, ki sta začela očeta miriti in mu prigovarjati, naj bo tiho. Ta pa se je še bolj razjezil in je v besnosti spodil ženo z obema otrokoma iz stanovanja. Mati je z otrokoma šla nekaj časa na hodnik, nato na ulico, pozneje pa so šli v klet. Tam pa je vse zeblo. Sli so nazaj k svojemu stanovanju in so potrkali na vrata, da bi jim oče odprl. To se je zgodilo šele tedaj, ko je najmlajši, petmesečni otrok začel jokati. Mati je hotela dojenčka, ki je ležal na kovčku pri postelji vzeti in naročje in ga pomiriti. Komaj pa se je približala postelji, na kateri je Dubsky ležal, jo je zgrabil za vrat in jo je začel daviti. Da bi rešil svojo mater gotovega zadavljenja in oprostil ubogo ženo iz očetovih rok, je zgrabil šestnajstletni sin Josip svoj žepni nož in je sunil z njim svojega očeta v desno stran trebuha. Takoj nato je skočil oče s postelje in je hitel k mizi po kuhinjski nož, katerega je hotel rabiti proti svoji ženi in sinu. To pa se mu ni posrečilo, zakaj sredi sobe se je zgrudil na kolena in v tej poziciji je ostal s prerezanim trebuhom tako dolgo, da je prišel zdravnik. Takoj, ko je mladi Dubsky svojega očeta zabodel, je pobegnil iz stanovanja in je šel na poziv svoje sestre po zdravnika šel, ki je težko ranjenega obvezal in ukrenil vse potrebno, da so ga odpeljali v mestno bolnišnico. Sina Josipa, ki se potem ni več vrnil domov, so našli okrog pete ure zjutraj ne daleč od stanovanja njegovih starišev, kjer so ga tudi aretirali in ga odpeljali v zapor. Fant je priznal, da je očeta zabodel samo zato, ker je oni mater davil. Hotel je svoj mater na ta način rešiti iz očetovih rok. Očeta ni hotel umoriti. Po zaslišanju na policijski so odpeljali mladega Dubskega v zapore okr. sodišča v Plznu. Kar se tiče Dubskega starejšega, ni mogel ta odgovarjati na vprašanja pri zaslišanju — tako je bil slab. Zdravniki pa kljub temu upajo, da bodo ohranili Dubskega pri življenju. Ta žalostna rodbinska drama je povzročila veliko senzacijo v celem Plznu.

Velika nesreča v tovarni za kabele. Te dni se je pripetila grozna nesreča v tovarni za kabele v Požunu. Inženir Földes je hotel nekaj popraviti pri stroju. Pri tem je stroj

zavrtil. Ta pa ga je zgrabil za glavo in mu jo vso zmečkal. Inženir je bil takoj mrtev.

Usoda dekle. Soprog železničnega višjega geometra Aleksandra Fehera v Aradu na Ogrskem, je za neko malenkost tako pretepla svojo dekle, da je morala ta ležati vsled zadobljenih poškodb štiri mesece v bolnišnici. Ko se je pozdravila, so zdravniki dognali, da ni dekla več sposobna za delo, ker je zadobila resno otrpjenje možganov vsled tega, ker ji je gospa vrgla na glavo težko sklado in razne kuhinjske posode. Stvar je seveda prišla pred sodišče in Feherova je bila obsojena radi nečloveškega ravnanja s svojo dekle na dva meseca težke ječe. Poleg tega bo morala plačati deklij tudi 500 K za bolečine. Sodišče je tudi proglasilo, da dekla ni več sposobna za delo in ima zato pravico do dosmrtno alimentacije, katero bo sedaj določilo civilno sodišče.

Ogenj v železniškem vozu. Ne daleč od postaje Rudna-Pocajovska je razbil te dni potnik Reisenstrang v nekem vozu III. razreda steklenico z bencinom. Na tleh voza je ležal ostanek goreče cigarete, ki je povzročil, da se je bencin vnel. V vozu, v katerem je bilo veliko ljudi, je bil hipoma ves v plamenu in potniki so poskakali skozi vrata ven. Goreči voz so odpeli in potniki so dobili pomoč. En otrok je popolnoma zgorel, osem oseb je zadobilo težke in deset oseb lahke opekline. Stanje štirih oseb, ki so zadobile težke opekline, je brezupno.

Ljubljana.

— Iz Unionske kleti. Gospod urednik! Vaša notica, s katero ste pobrskali po Unionski kleti, je imela že nekaj dobrih posledic; uprava Uniona je namreč ukazala, da mora biti klet vsak večer ob polnoči zaprta. Gospodom, ki so se po policijski uri radi »zabavali«, ta odredba ni nič prav všeč in tudi natakarka je baje vsa potrtja. »Slovenčev« urednik, ki je imel navadno vsak večer inšpekcijo v kleti, se pa kislo drži in molči. Seveda, resnica oči kolje. Kaj pa načelnik »Dež. vin. zadruga«, g. Karel Dermastja? Ta tudi molči kakor grob. Ali se ne zaveda svoje dolžnosti, da mora varovati korist in čast »Dež. vinarske zadruga«? Ako pa ni tega sposoben, ali ne ve, kaj mu je storiti? Vinska poskušnja se mora vršiti na nevtralnih tleh, kamor bi imel vsak dostop, ne pa v kaki strankarski kleti. Le na ta način bi imeli naši vinorodni kraji korist od »Deželne vinarske zadruga«. Zdaj pa vprašamo deželo, to je Vipavce, Dolenjce in posebno Belokranjce, koliko časa si boste še pustili diktirati iz Ljubljane od ljudi, kateri niso družega kot poguba na našem narodnem in gospodarskem polju!

— Iz gledališke pisarne. Danes, v torek, se ponovi za par Sem Benellija tragični poem »Ljubezen treh kraljev«, ki je dosegel pri premijeri na častni večer g. Danila pri občinstvu tako lep uspeh. Sem Benelli je ponos moderne italijanske drame, in »Ljubezen treh kraljev« je višek njegove dosedanje tvornosti. Ta teden pride na vrsto Puccinijeva opera »Tosca« s primadono zagrebškega deželnega gledališča gdno. Miro Koroščevo, ki nam je od letos že priljubljena znanca.

— »Ljubezen treh kraljev« spada po mojem najpoštenjšem prepričanju med najboljša dela moderne dramatik. Teatrsko bi utegnil morda kdo očitati istega pisatelja poemu »Cena dell beffe«; za vnanjo pa se oprijemlje tisti, ki podčrta v »Amore dei tre re« strup in troje ali četrto mrličev. Poem je dramatičen in vendar neteatralen lirichen in vendar ne solziv, simboličen in vendar ne megljen. Da je to drama za oder, je pokazala premijera, ki je potegnila kljub verzom občinstvo za seboj, da je s pridržano sapo sledilo dogodkom na odru. Najlepši dokaz za sprejemljivost našega občinstva, da ni tudi ob najkopičljivejših prizorih bruhnilo v tisti običajni smeh, ki tolikokrat skazi najresnejše hipe, in da je bilo dvoje, troje slabotnih poizkusov hitro potlačenih. — Če bi veljal strup, smrt, in podobno za znak šunda, potem zmečemo lahko celo vrsto starih in modernih dramatikov in romanopiscev s Shakespearom, Strindbergom in Dostojevskim vred med staro šaro. Snov ni odločilna, pač pa način, kako je zgrabljena in kako je izvedena. In Sem Benello jo je zgrabil s krepko roko pravega dramatika in izvedel s prekipevajočo pesniško fantazijo in subtilno psihologijo. In ravno v tem, kako se je izognil surovim brutalnostim, občudujem fini takt Benellijeve. Davljenje se godi res na odru, in vendar ne gledalcu pred očmi — ves prizor je zastrt, kakor z zaveso, s širokim trihaldom plaščem, in poleg tega v mraku. In Fiora, ki leži ves zadnji akt na mrtvaškem odru — s koliko tenkočutnostjo ji je odvzel pesnik vse, kar diha smrt o-

studnega od sebe: Kakor živa je, vsa lepa, in njena usta so polna živih spominov. Vse, kar diši po kadavoru, je ločil od tega, mrliča, izpodrezal takoj začetkom dejanja vse asociacije, ki so v zvezi z razkrojem in trohno, in vse, kar vabi in mika na živi deklici, ji je pustil v smrti. In lepa simbolika, vtelešena v Fiori, tako tajna in tiha in diskretna simbolika, da jo skoraj razdereš, če o nji govoriš. Fiora, ta »ljubica vsa sveža, zelena in zlata«, ki po nji hrepene barbari, ki za njo medle Italci — to je — težko je zapisati, a mora biti — to je Italija, ona solčna, objubljena dežela, mamljivi cilj severnih barbarov, proti kateremu so drveli trumoma, hlepečči po njenih nasladah, in ki je vendarle trudnost vtila jim v žile, Kentavrom neukrotljivim ter jih napoved vse zastrupila, ona sama mrtva — in vendar — kakor živa... Le grobo in oddaleč sem razložil to, kar zveni tajno in vendar jasno iz čudovitih verzov Benellijevih. Ali je s tem očesom gledan, ta strup res tako strašen rekvizit? Ali razodeva ta kulturnohistorična simbolika res notranjo praznoto? In sentimentalnosti ni prav nič v tej drami. Sveže, krepko čustvo primitivnih ljudi, ki si daje duška v originalnih primerah in burnih izlivih ni sentimentalnost, nego poezija. In pregnati poezijo z odra, bi se reklo, prepustiti ga popolnoma vnanjim efektom in teatraliki. Oton Zupančič.

— Neumesno farbanje! Soc. demokratična stranka je sklicala v soboto zvečer v areno »Nar. Doma« javen ženski shod. Večraj pa smo čitali v »Zarji« poročilo o tem »shodu« ter smo se čudili kako si upa »Zarja« poročati o »velikem manifestacijskem shodu, ko vendar ni bilo vse skupaj nič. Resnici na ljubo povemo, da je bil na tej »manifestaciji« 12 žensk in 16 moških zborovalcev. Pričetek shoda je bil določen na 8 uro, a ko je bila ura 9, še niti pričetki niso mogli, kar se razume pri taki udeležbi. Dve zborovalki sta prišli iz arene in se jezili, da se ne pustita vleči za nos in sedeti več kot eno uro v areni. »Shod« ni bil družega kot fiasco. — Poleg tega bi si pa lahko prihranili poročilo in naj bi ne pisali takih poročil, kot smo čitali večraj o »lepem številu zavednega ženstva«, o »silnem odobravanju po dvoranik itd. Očividec

— Knjige Slovenske Šolske Matice za leto 1912 so izšle in se bodo te dni začele razpošiljati.

— Predavaje o Bakanu s skioptičnimi slikami. Že napovedano predavanje urednika Rasta Pustoslavca o njegovih doživljajih in opazovanjih na potovanju po Balkanu se vrši nepreklicno v sredo 12. t. m. ob 8. zvečer v Mestnem domu.

— V. muzejsko predavanje se vrši v soboto, t. j. 15. t. m. ob 6. uri zvečer v predavalnici deželnega muzeja (vhod z Bejweisove ceste). Razpravljat bode muzejski ravnatelj gosp. prof. dr. Josip Mantuani »O ohranjanju domačih kulturnih spomenikov«. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vabimo vse, ki se zanimajo za naznanjeni tema, k mnogostevilni udeležbi. Predavanje vstopnine prosto.

— Deželni muzej Rudolphin ostane v četrtek, t. j. 13. t. m. zaradi občnega snaženja za javni obisk zaprt.

— III. slovenski vsesokolski zlet 1913. v Ljubljani. XVI. redna seja tajniško-časnikarskega odseka se vrši v sredo, t. j. 12. t. m. ob pol 9. zvečer v zveznici sobi (Narodni dom). Bratje, pridite polnoštevilno!

Za »Sokolski Dom« v Šiški sta darovala gg.: odvetnik dr. Fran Novak 20 K in Fran Drenik 10 K. Iskrena hvala! Na zdar!

Zgodba o dolgih prstih. Julijana Habjan je 36 let stara gospodična. Več ne moremo povedati o nji. Rojena je bila v Hiefflanu. Hodila je v šolo v Inomostu. Kaj je njen poklic? Bomo precej povedali. Leta 1893. je bila v Beljaku. Stariši so ji umrli in Julijana je bila brez vsega. Kaj naj bi počela? »Sedemnajst let sem stara, nihče me ne bo obšodil radi dolgih prstov.« je pomislila Habjanova in še tisti dan je bila obsojena radi tatvine na en teden zopora. Sedemnajstletno dekle je začelo krasti. Vtknili so jo v zapor, da bi se poboljšala. Pa se ni poboljšala. Oktobra meseca je bila zopet obsojena na štirinajst dni zopora radi neke goljufije. Zapri so jo takraj v lepi nadi, da se Habjanova tekom časa poboljša in postane pošteno dekle. Pa so se varali gospodje. Komaj je Habjanova prišla iz zopora, je nenadoma začutila, da ji nenavadno hitro rastejo prsti. Temu je bilo potreba zdravila. In zdravilo je prišlo. Oktobra meseca leta 1893. je Julijana Habjan že zopet pokušala sodni ričet. Obsojena je bila radi tatvine na en mesec dni zopora. Pa ne samo radi tatvine. Tudi radi vlačuganja. Seveda: Julijana Habjan ni imela nobenega dela in je hodila od kraja v kraj, od

hiše do hiše. Mlada je bila in brez — poklica. Komaj je odsedela onl mesec v zaporu, že so jo začeli srbeti dolgi prsti in krasna prostost na tem ljubem božjem svetu. Ker pa je bila Habjanova preveč svobodna, so gospodje pri sodišču v Celovcu, kamor je Habjanova prijadrala, tako sklenili, da bodo Julkora radi vlačuganja zapri. In zapri so jo. Ko je Julijana Habjan prestala kazen in je bila zopet na svobodnem, prostem zraku, se je nenadoma domislila, da je na svetu zelo težko živeti brez denarja. In tega ni. Bil bi že, da bi Habjanovo veselilo kako delo. Pa ne in ne. Imela je dolge, silno dolge prste, ki so ji pomagali, da je prišla dne 1. maja 1894. v zapor. Komaj je tičica ušla iz kletke, že so ji nekaj dni nato, dne 30. maja vili in pristigli peroti. Nato so jo poslali v prisilno delavnico, da bi se poboljšala in postala tekom časa pošten član človeške družbe. Komaj pa je Habjanova prišla iz prisilne delavnice, so jo zopet zamehurali, in to pot v Trstu, kamor je odjadrala. Zakaj so jo prišli in kaznovali s šestimi meseci ječe? Samo zato, ker je imela Habjanova v Trstu silno dolge prste. Habjanova je prebila to kazen in zdela se je, da se bo poboljšala. Pa se je res poboljšala. Par dni na to, kar je prišla iz ječe so jo že zopet zapri, in to radi vlačuganja. In to se je ponavljalo leta in leta. Komaj je Habjanova prišla iz zopora ali ječe, že je komu kaj ukradla in bila tako prisiljena zopet požirati priljubljeni ričet. Povsod je bila. Na Dunaju je bila, v Gradcu, v Trstu, v Ljubljani. Ampak povsod so jo zapri. Zakaj Habjanova je takoj ukradla vse, kar je videla, samo da ni nihče pazil nanjo. Tako je bilo tudi v Ljubljani, v enem izmed mest, Habjanovi najprijetnejših. Prišla je kot brezposelna služkinja v zavod sv. Marte tam za Mestnim domom, kjer je tamošnjim dekletom ukradla več obleke, rut, bluz itd. Se ponočne posode ni pozabila vzeti v svojo malho, ko je odšla iz zavoda. Pa so jo kmalu prišli in izročili sodišču. V soboto je sedela na zatožni klopi pred ljubljanskim porotnim sodiščem. Obtožena je bila glavno radi tatvine v zavodu sv. Marte in — kar je še bolj pomembno — radi tatvine z navade. Porotniki so vprašanje glede tatvine v zavodu sv. Marte in glede tatvine z navade potrdili. Sodišče pa je Julijano Habjan nato obšodilo na pet let težke ječe. Sam bog ve, če se ji bodo prstje v tem času prikrajšali. Morda.

— Prtjet tat koles. Dne 8. t. m. zvečer je bilo mizarskemu mojstru Petru Bizjaku iz kleti v hiši št. 5. v Dalmatinovi ulici ukradeno kolo. Kmalu potem pa je ponudil nek 22letni moški kolo v nakup prodajalcu koles Karolu Čamerniku na Dunajski cesti. Po podani ovadbi je policija prodajalca aretovala v osebi Franc Berlica, hotelskega sluga z Dunaja in v Eisenberg na Ogrskem pristojnega. Izročili so ga deželnemu sodišču.

— Umrli so v Ljubljani: Uršula Cukjati, gostija, 78 let. — Jera Jeršek, vdova tkalskega mojstra, 69 let. — Janez Frank, delavec, 33 let. — Marijeta Trontelj, bivša kuharica, 79 let. — Apolonija Kržišnik, delavčeva žena, 42 let. — Valentin Bokalič, užitar, 87 let. — Marija Kankel, zasebnica, 65 let. — Anton Urbanc, mizarski pomočnik, 20 let. — Zvonimira Dejak, livarjeva hči, 14 mesecev.

— Ne kupujte srečk na obroke drugje kot samo pri Češki industrijski banki, kajti ta prvi in največji tovrstni slovanski zavod s svojo delniško glavnico 40 milijonov kron nudi v vsakem oziru absolutno varnost. Pozor na dne 1. aprila t. l. vršeče se zrebanje turških srečk, pri katerem bo izzreban glavni dobitek 400.000 frankov. Več v današnjem oglasu.

— Našla je danes na trgu Franja Korene K 50 v bankovcih, koje je zgubila gospa Petač.

— Kinematografi »Ideal«. Novi spored prinaša velezanimive slike. V prvi vrsti je omeniti dramatično sliko iz življenja »Prvi sledovi starosti«, tudi ostale slike so prve vrste kakor: 1. Journal Pathe (kinematografska poročila. Najnovejši dogodilji, literatura, šport, moda v Parizu.) 2. Po medenih tednih. (Amer. veseloigra.) 3. Najnovejša učinkovitost z Mirkom. 4. V sledovih Telemarkovih. (Naravni posnetek, samo zvečer.) 5. Billy zastrupi psa čuvaja. (Amerikanska humoreska. Samo zvečer.) 6. Dvojna igra. (Italijanska učinkovitost, veseloigra, samo zvečer.)

Trst.

Voz zadel ob cestno železnico. Smrten padec. V petek zjutraj je prihajal iz Skednja tramvaj okoli 9. ure je dospel do ulice Lazzaretto vecchio. Tu pa se je dogodila ne-

sreča. Izza vogala je priletel voz, naložen z velikimi zavoji predvaja. Kr je bil voz široko naložen in ker je prišel po ulici s precejšnjo naglico se ni mogel tako hitro umakniti tramvaj, ki je prihajal nasproti. Teža voza je potisnila na ovinku konje v stran, tako da je zadelo oje v tramvajski voz, ki je bil pripet k vodilnemu. V tem hipu sta se ustavila tramvaj in voz, in nič hudega bi ne bilo, ko bi ne stal pri vohu na tramvaj Adolff Panzera, 48 let star, stanujoč v ulici Artisti 3. Ad. Panzera je stopil ravno nekaj trenutkov prej na tramvaj, da bi nadzoroval izpredovnike, zakaj bil je tramvajski kontrolor. Ko je zadelo oje voza v tramvaj, je zdrsnilo do vhoda in pri tem je zadelo tudi kontrolorja Panzera s tako močjo, da je padel vznak z voza. Priletel je z glavo na kameniti tlak s tako silo, da mu je počila lobanja. Nekatere ženske, škedenjske krušarice, so se le lahko poskodovale na obrazu in rokav, ker so vsled sunka udarile ob stene cestne železnice. — Telefonirali so po zdravniško in zdravniške postaje, ki je dal ponesrečenemu prvo pomoč in ga dal prepeljati takoj v mestno bolnišnico. Čez štiri ure pa je umrl, ne da bi prišel k zavesti. — Voznik in sprevodniki so morali na policij, kjer so bili vzeti na zapisnik. Sodnija bo preiskovala, kdo je pravzaprav kriv nesreče, ali voznik, ali pa tramvajski vodja. Oba zvrčata krivdo drug na drugega. — Človek si večkrat ne misli, kako blizu je smrtne kosa.

Parnik v ognju. V petek zjutraj okoli 9. ure, je stal parnik »Rizano«, ki je bil namenjen v Istro, pripravljen za odhod. Naložen je bil z mnogimi vrečami z žverlenim cvetom, ki naj bi služil za žvepljenje trt. Zraven teh polnih vreč pa je bilo tudi mnogo praznih na kupu. Najbrže pa je kak mornar vrgel nepremišljeno ogorek cigarete med prazne vreče, ki so začele tleti. Naenkrat je začel bruhati iz spodnjih prostorov ladje gost, črn dim, tako, da ni bilo videti parnika. Mornarji so se ustrašili in so bežali iz parnika klicati gasilce. Kmalu so prišli na mesto ptili in za njimi gasilci, ki so začeli gasiti. Kmalu so konstatirali, da gorijo na ladji vreče z žveplom. Velika množina vode, ki so jo izbrizgali na ladjo, je kmalu pogasila ogenj. Čez pol ure so že stopili gasilci v spodnje prostore in začeli zopet izbrizgavati vodo iz parnika. Nato so izložili vse vreče z žveplom da bi konstatirali škodo in preprečili zopetno nesrečo. — Ko se je začelo kaditi iz parnika, in je pokrtil dim obmorske ulice, je kapitan Franšin premestil parnik od mola »deja Pescatori« na molo »di S. Teresa«.

Konjsko meso. V Ljubljani najbrže ni nobene konjske mesnice, v Trstu pa jih je vse polno. Revni ljudje, ki si ne morejo kupiti dragega govejega mesa, kupujejo konjsko meso, ker je cenejše. — Predvčerajšnjem je tedla družina Dolevčič za večerjo konjsko meso, a ko so odšli po večerji spat, so čutili v želodcu bolečine. Nohnemu ni prišlo na misel, da izvira to od zavžitega konjskega mesa. Pretrpeli so vso noč v bolečinah, v upanju, da jim bo naslednji dan odleglo. A doživeli so nasprotno. Nekateri člani družine so bili tako slabi, da niso mogli iz postelje. Poklican je bil zdravnik z rešilne postaje, ki je spoznal, da je družina zastrupljena od zavžitega konjskega mesa. Štirje člani družine ki stanujejo v ulici Maksim Azeglio 11., so bili prepeljani v mestno bolnišnico. — Iz tega slučaja je razvidno, kako točno in zanesljivo izvršujejo svojo dolžnost naši mestni komisariji. Nekateri pogledajo meso samo od daleč, drugi pa sploh ne pridejo v mesnice; rajši igrajo na »domino« po zagrizenih italijanskih kavarnah in jim ni prav nič na tem, če prodaja mesar zdravo ali pa gnilo meso. Konjske mesnice so v tem oziru posebno zanemarjene. Mari mislijo g. komisariji, da zato, ker kupujejo konjsko meso le reveži in trpinji, ni potrebna pažnja. Ali ni dovolj, da morajo jesti trdo konjsko meso? Ali naj se še zastrupljajo? — Oblast, kje si?

Nova tramvajska proga in nesreča. Iz mesta napeljujejo novo progo v predmestje do Skednja. Na cestah je na stotine delavcev, ki kopljejo in gradijo. Pa tudi mnogo različnih strojev je ob cestah, kjer gradijo. Jurček Kjuder, 7 let star je obhudoval stroj, ki je za rezanje tračnic. Približal se mu je in ga spravil v gibanje. Stroj pa ga je pograbil za palec in mu ga popolnoma zmečkal. Prihiteli so delavci in rešili dečka iz stroja. — Ubogi dečko je moral v bolnišnico.

Štrajk v »Tržaškem tehničnem zavodu«. Kakor smo že poročali, je delavstvo »Tržaškega tehničnega zavoda« dne 5. t. m. v znak protesta zapustilo delo. Prvotno smo mislili, da bo ta stavka, ki je bila uprizorjena samo kot protest proti suro-

vevu postopanju podravatelja Pihlerja, kmalu končana, kakor se je to zgodilo že nešteto krat. Toda pri sedanjem gibanju je stvar drugačna. Ravnateljstvo tehničnega zavoda se z deputacijo delavstva pod nobenimi pogoji ni hotelo pogajati. In tako počiva vse delo v tej tovarni, ki je sedaj zastražena od policije. Voditelji delavstva so pritisnili na namestnika princa Hohenlohe, da on posreduje z ravnateljstvom. Predvčerajšnjem in včeraj so se vršile neprestano konference na namestništvu, obrtni oblasti, obrt. nadzorstvu itd., tako od socialnodemokratske strani, kakor od strani Narodne delavske organizacije. Ravnateljstvo zavoda je po svoji seji sporočilo namestniku, da je vse delavstvo izključilo, delavske knjižnice pa da je izročilo obrtni oblasti; delavci ki hočejo priti na delo, se morajo izkazati z delavskimi knjižicami, ki jih dobijo na obrtni oblasti. Predzren odgovor! S tem je povedano, da bo ravnateljstvo le malokaterga izmed dosedanjih delavcev sprejelo v delo, ali pa nobenega. Delavstvo je ta odgovor silno ogorčilo. Istotako tudi postopanje vlade, ki navzlic temu, da preti vsled razburjenja, ki se je polastilo delavstva, velika nevarnost, ne mara ostro nastopiti proti ravnateljstvu in ga do upoštevanja upravičenih zahtev delavstva neka-ko prisiliti. Za eventualne posledice bo torej z ozirom na navedeno dejstvo odgovorna vlada. — Odpustila je torej iz pretuje 1000 delavcev. Včeraj in danes so začeli zapuščati delo tudi delavci v zavodih pri Sv. Marku in Sv. Roku. Na včerajšnjem skupnem shodu v »Delavskem domu« je bil enoglasno sprejet zopet sklep, da se nihče ne sme podati na delo, dokler se ravnateljstvo ne bo začelo pogajati, dokler torej ne pride do sporazuma. Delavci so sklenili, vztrajati v boju za svoje pravice. Prepričani so, da se bo ravnateljstvo končno moralo vdati. Na tem shodu so bili navzoči vsi stavkujoči, socialni demokratje in pristaji Nar. delavske organizacije. V imenu socialne demokracije so govorili strokovni tajniki: Chiussi, Kopač in Todeschini, v imenu Nar. del. organizacije pa strokovni tajnik Brandner. — Razveseljivo je, da vlada med pristaji ene in druge organizacije prava solidarnost. Delavcem se pač godijo velike krivice, zato so spoznali, da je potreben pri takih vprašanjih skupen nastop, železna sloga v boju proti brutalnemu kapitalizmu. Delavstvo je torej edino. Samo socialno demokratičnim voditeljem to ni posebno po volji — kakor je opažati — drugače bi vendar ne hujskali proti Nar. del. organizaciji, kakor na pr. na omenjenem shodu.

Narodni klub »Triglav« v Trstu. Boljši plesalci plesne šole N. D. O. so ustanovili novi narodni klub »Triglav«. Namen tega kluba je združevati v prijateljskem krogu mladino, da se ne poizgublja po slabih in nedostojnih potih, jo izobraževati, prirejati poučljive sestanke prijateljske zabave, izlete itd. Da si ne bi kdo mislil, da je to mogoče kaka nova stranka, ali da so mogoče v odboru kaki mlačeži, naj povemo, da je to zavedna družba, med njo tudi nekoliko bratov Čehov. Ta klub ni namreč sličen onim renegatskim, ki so se zadnji čas pojavili v tržaški bližnji okolici, v tem klubu so samo narodni — zavedni mladenci, ki niti vsi italijanskega jezika ne razumejo. Ta klub priredi prihodnjo soboto, dne 15. t. m. v dvorani N. D. O. svoj plesni venček, oziroma plesno zabavo. Na to prireditve so uljudno vabljeni vsi poštenci Slovenci. Povemo že vnaprej, da socialstom in drugim razgrajčarjem ni dovoljen vstop v našo sredo. Na to neprisiljeno zabavo se že danes vabi uljudno vse prave Slovence in Slovenke.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

POSVETOVANJE BALKANSKIH ZAVEZNIKOV.

Belgrad, 11. marca. Iz vladnih krogov se poroča, da se vlade združenih balkanskih držav že več dni posvetujejo o odgovoru, ki ga bodo dale velesilam na njihov imediatni predlog. Odgovor bo sledil najbrže šele v četrtek. Za slučaj, da bo mediacija velesil sprejeta, jo bodo zavezniki sprejeli le pogojno: Turčija bo pozvana izraziti se o teritorialnih zahtevah zaveznikov in v principu sprejeti zahtevo po vojni škodnini. Ni pa izključeno, da bo odgovor balkanskih zaveznikov odklanjajoč.

ODGOVOR ZAVEZNIKOV.

Belgrad, 11. marca. Iz Sofije se poroča: Glede odgovora na ponudbo velesil balkanske države se niso edine. Morebiti se bo z odgovorom še odlašalo. Potrjuje se pa, da bo odgovor odvisen od tega, ako bodo Turki sprejeli vse zahteve, ki se tičejo odstopa ozemlja, kot tudi od sprejetja zahteve po vojni škodnini.

TURŠKA VLADA POSTAJA MEHKEJŠA.

Petrograd, 11. marca. »N. V.« poroča iz Carigrada, da se je Turčija na nasvet Rusije odrekla Drinopolju ter privolila v mejo, ki bi šla od Midije do Muktar Paše in odtod do Enosa.

KAJ OBRDŽE SRBI.

Belgrad, 11. marca. Bajce se je Pašić izrazil, da obdrži Srbija vse kraje, ki jih je zasedla srbska armada. Bolgarskim zahtevam se ne bo ugodilo.

MORATORIJ.

Belgrad, 11. marca. Vlada je sklenila v slučaju, da se mir do 16. t. m. ne sklene, se podaljša moratorij za daljše tri mesece.

JAVNO MNENJE V ITALIJI.

Rim, 11. marca. Vprašanju Skader, Janina, ne stoji javno mnenje na strani vlade; nasprotno: na strani Črnogore in Grške, ki zahteva, da se vlada izreče v prilog Grčiji, ki naj dobi Janino in Črnigori, ki naj dobi Skader.

115.000 VOJAKOV VEČ.

Berlin, 11. marca. V. Z. poroča iz Petrograda: Kakor se sliši, se bo vsled odredbe, s katero se vpoklicana doba rekrutov zniža za tri mesece, pomnožila ruska armada za 115.000 mož.

PRIČAKUJE SE VOJNA.

Petrograd, 11. marca. Listi poročajo, da vlada v Mandžuriji vojna panika, Kitajsko prebivalstvo prodaja pod nič posestva in trgovine, ker se pričakuje takoj na spomlad vojske s Kitajsko. Koncentracija kitajskih čet se nadaljuje. Računa se na pomoč Japonske, s katero skuša Kitajska za slučaj vojne z Rusijo, skleniti zvezo.

RIBIČI REŠENI.

Astrahan, 11. marca. Kakor so listi poročali, je bilo vsled nenadnega tavanja ledu na ledenih ploščah 22 ribičev, ki so se ondi nahajali, odnešeno na širno morje v pomoč in rešitev je bilo poslanih več parnikov. Vseh 22 ribičev je bilo rešenih.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložit znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanj inserti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Gilince 92.

V Ljubljani se izdelujejo Žagarjeve kape samo na Starem trgu 32.

Instrukcio prevzame izvrstno kvalifikovan mestni učitelj. Ponudbe pod »Instrukcija« na »Prvo anonimno pisarno«, 119—2

Spominjajte se dijaškega društva »Domovina«!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

POSVETOVANJE BALKANSKIH ZAVEZNIKOV.

Belgrad, 11. marca. Iz vladnih krogov se poroča, da se vlade združenih balkanskih držav že več dni posvetujejo o odgovoru, ki ga bodo dale velesilam na njihov imediatni predlog. Odgovor bo sledil najbrže šele v četrtek. Za slučaj, da bo mediacija velesil sprejeta, jo bodo zavezniki sprejeli le pogojno: Turčija bo pozvana izraziti se o teritorialnih zahtevah zaveznikov in v principu sprejeti zahtevo po vojni škodnini. Ni pa izključeno, da bo odgovor balkanskih zaveznikov odklanjajoč.

Izurjen

kurjač

se sprejme takoj v tovarni za lep.

A. Kje pa pustite brusiti svoje nože in skarje?

B. Pri gosp. Ivanu Kraigherju. On je fin umetni brusac. Tudi se dobi pri njem vsakovrstno zelo dobro blago. Obiščite ga, stanuje v Ljubljani, Zidovska ulica šte. 3.

Posljite naročnino, ako je še niste!

Pozor! Pozor!

Dne 11. marca t. l. ob 9. dop.

se bode prodajala potom prostovoljne javne dražbe

v Wolfovi ulici št. 12

velika množina čevljev.

Razprodaja se nadaljuje jutri v

sredo, 12. t. m. ob 9. dopoldne.

Ne zamudite ugodne prilike!

400.000 frankov

z mesečnim vplačilom samo K 4.75 se zamore dne 1. aprila 1913

z renomirano turško državno srečko iz 1. 1870 zadeti!

Varno naložen denar, zasigurani dobitki! Skupine srečk v različnih kombinacijah na mesečne obroke od 3 K višje. — Zahtevajte prospekte! Češke industr. banke glavno zastopstvo v Ljubljani.

Za obleko po meri

dobite edino nadomestilo

„v Angleškem skladišču oblek“

kjer so ravnokar dospeli najmodernejši kostumi, paletoji, bluze in krila za dame in deklice kakor tudi obleke, raglani in klobuki za gospode in dečke v vseh barvah in kakovostih. Vsakdo si lahko ogleda blago.

Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Cilindre, klobuke, čepice, kravate, perilo itd.

v krasni izbiri nova specialna modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. KETTE

Ljubljana, Franca Jožefa c. 3.

Krasni moderni spomladanski kostumi, moderne jope in plašči, vrhnja krila, raznovrstne bluze v največji izbiri in dobrega okusa priporoča

Modna trgovina P. Magdič Ljubljana, nasproti glavne pošte.